

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Urank 2011

En analys av universitets- och högskolerankingen Urank.

Avdelningen för analys och utvärdering

PM 2011:04

PM 2011:04

URANK 2011. EN ANALYS AV UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLERANKINGEN URANK .

Diariernr: S 2011/21

© Göteborgs universitet

Avdelningen för analys och utvärdering

Götabergsgatan 17, Studenternas hus

Box 100, SE 405 30 Göteborg

www.analys.gf.gu.se

Ansvarig utredare/analytiker:

Magnus Gunnarsson,

tfn: 031-786 6536, magnus.gunnarsson@gu.se

Övergripande beskrivning av Urank

Den fristående ”associationen” Urank (Stig Forneng, Ingemar Lind och Thorsten Nybom) släppte 23 mars en ny version av sin lärosätetsranking. Rankingens har producerats sedan 2007, något oregelbundet men cirka en gång per år (ingen ranking publicerades 2009).¹ Lärosätena mäts mer som anstalter för högre utbildning än forskning.

Urank utgår helt från uppgifter som hämtas från Högskoleverket och SCB, och består av en övergripande ranking och tre ämnesinriktade rankingar: HumSam, TekNat samt MedVård. Dessa grundar sig förmodligen på den indelning i vetenskapsområden som finns i HSV:s och SCB:s statistik.

Indikatorer

Rankingpoängen beräknas från 27 indikatorer sammanförda i 6 grupper:

Studenter (20 % vikt)

- antal förstagångssökande per antagen (30 %)
- andel sökande med högskoleprovsresultat över 1,0 (10 %)
- medelbetyg i gymnasieskolan (10 %)
- andel högskolenyborjare från annat län (10 %)
- andel studenter som finns kvar på lärosätet andra året (20 %)
- andel av högskolenyborjare som avlagt examen/180p inom sex år (20 %)

Lärare (20 % vikt)

- andel disputerade lärare (50 %)
- andel professorer av lärare (50 %)

Grundutbildning (20 % vikt)

- antal lärare per student, vägd (20 %)
- prestationsgrad, vägd (20 %)
- rörlighetsfaktor (20 %)
- etableringsgrad på arbetsmarknaden, vägd (20 %)
- antal studenter på avancerad nivå (20 %)

Forskning / forskarutbildning (20 % vikt)

- rekrytering till forskarutbildning ej från egen högskola (20 %)
- andel forskning av lärosätets totala kostnader (20 %)
- andel konkurrensutsatta² av totala forskningsmedel (20 %)
- andel studenter som övergår till forskarutbildning, vägd (20 %)
- antal disputationer per professor (20 %)

---

¹ Namngivningen av Urank-publicationerna är något förvirrande. ”Urank 2007” och ”Urank 2008” publicerades 2007 respektive 2008 men byggde på data från föregående år, alltså 2006 respektive 2007. ”Urank 2009” och ”Urank 2010” publicerades 2010 respektive 2011 och byggde på data från de år som angavs i titlarna, alltså 2009 respektive 2010.

² Endast medel från Vetenskapsrådet, FAS och Formas.

Internationalisering (10 % vikt)

- andel examinerade studenter som har studerat utomlands minst en termin (20 %)
- andel utresande utbytesstudenter av förstagångsexaminerade (10 %)
- andel utresande av alla utbytesstudenter (utresande plus inresande) (10 %)
- andel inresande studenter (av alla studenter) (20 %)
- andel inresande forskarstuderande (av alla forskarstuderande) (20 %)
- andel lärare födda utomlands (men ej av två svenska föräldrar) (20 %)

Sociala indikatorer (10 % vikt)

- andel förstagenerationsstudenter (av nybörjare) (40 %)
- jämförelsetal för andel studenter med utländsk bakgrund¹ (30 %)
- andel på kurser med jämn könsfördelning (30 %)²

För varje indikator beräknas ett riksmedelvärde, och sedan uttrycks lärosätenas värden i antal standardavvikelser från medelvärdet. Ett värde på 1 betyder att lärosätets värde för indikatorn är 1 standardavvikelse över medelvärdet. Ett värde på -0,4 betyder att lärosätets värde för indikatorn är 0,4 standardavvikelser under medelvärdet.

Indikatorer som kallas ”vägda” har normerats per utbildningsområde (medicin, naturvetenskap, teknik, humaniora och samhällsvetenskap)³.

Resultat

Tabell 1: Resultaten från Uranks totalranking.

Lärosäte	2006		2007		2009		2010	
	Poäng	Rang	Poäng	Rang	Poäng	Rang	Poäng	Rang
Handelshögskolan i Sthlm	0,93	1	1,36	1	1,05	2	1,23	1
Karolinska institutet	0,82	2	1,31	2	1,09	1	1,12	2
Sveriges lantbruksuni.	0,68	3	0,99	3	0,84	3	0,68	3
Kungl. Tekniska högskolan	0,24	9	0,38	9	0,31	9	0,64	4
Uppsala universitet	0,44	5	0,63	6	0,6	4	0,61	5

¹ Urank beskriver inte närmre vad detta är för indikator, men gissningsvis handlar det om samma jämförelsetal som HSV har använt i sina studier. Det är då en kvot mellan andelen studenter med utländsk bakgrund och motsvarande andel i befolkningen som helhet det primära upptagningsområdet.

² Det är inte uppenbart vad detta betyder. En möjlig tolkning är hur stor andel av lärosätets studenter som går kurser där könsfördelningen är någorlunda jämn (40/60?).

³ Först har medelvärdet beräknats per utbildningsområde, sedan uttrycks lärosätets värde inom varje utbildningsområde i antal standardavvikelser från medelvärdet, och till sist beräknas ett vägt medelvärde för lärosätet utifrån storleken inom respektive utbildningsområde.

Exempel för prestationsgrad: Lilluniversitetet har 10% av sina studenter inom teknik, 25% inom humaniora och 65% inom naturvetenskap. Prestationsgraden för studenterna inom teknik är 0,8; inom humaniora 0,6 och inom naturvetenskap 0,7. 0,8 är lite lägre än riksgenomsnittet för teknikutbildningar, mer precist 0,2 standardavvikelser lägre, vilket ger Lilluniversitetet ett värde på -0,2 för prestationsgraden inom teknik. På motsvarande sätt omräknas prestationsgraden inom humaniora till 0,4 och inom naturvetenskap till -0,3. Dessa prestationsgrader vägs samman i enlighet med ämnenas storlek på Lilluniversitetet: $-0,2 \times 0,1 + 0,4 \times 0,25 - 0,3 \times 0,65 = -0,115$.

Chalmers tekniska högskola	0,35	6	0,67	5	0,49	6	0,57	6
Lunds universitet	0,5	4	0,69	4	0,59	5	0,53	7
Göteborgs universitet	0,26	8	0,41	8	0,41	7	0,44	8
Stockholms universitet	0,23	10	0,13	11	0,27	10	0,34	9
Linköpings universitet	0,27	7	0,49	7	0,41	7	0,33	10
Umeå universitet	0,14	12	0,22	10	0,23	11	0,15	11
Örebro universitet	0,02	14	-0,06	13	-0,07	15	0,07	12
Södertörns högskola	0,18	11	-0,13	14	-0,02	14	0,04	13
Luleå tekniska universitet	0,08	13	-0,01	12	0,09	12	-0,01	14
Högskolan i Jönköping	-0,26	19	-0,36	20	-0,37	21	-0,13	15
Växjö universitet	-0,08	16	-0,14	15	-0,12	17	-0,18	16
Malmö högskola	-0,23	18	-0,23	16	-0,19	18	-0,30	17
Högskolan i Kalmar	-0,41	27	-0,58	28	-0,48	25	-0,32	18
Högskolan i Borås	-0,03	15	-0,28	17	0,07	13	-0,34	19
Blekinge tekniska högskola	-0,38	25	-0,58	27	-0,54	27	-0,34	19
Mälardalens högskola	-0,33	22	-0,4	22	-0,29	20	-0,35	21
Högskolan i Halmstad	-0,33	21	-0,48	23	-0,5	26	-0,38	22
Karlstads universitet	-0,15	17	-0,31	18	-0,26	19	-0,39	23
Högskolan i Skövde	-0,45	29	-0,55	25	-0,61	29	-0,48	24
Högskolan i Gävle	-0,45	28	-0,57	26	-0,54	28	-0,49	25
Mittuniversitetet	-0,4	26	-0,31	19	-0,11	16	-0,52	26
Högskolan Dalarna	-0,36	24	-0,5	24	-0,47	24	-0,52	27
Högskolan Kristianstad	-0,27	20	-0,4	21	-0,39	22	-0,54	28
Högskolan Väst	-0,34	23	-0,59	29	-0,47	23	-0,62	29
Högskolan på Gotland	-0,62	30	-0,84	30	-1,01	30	-0,85	30

Diskussion

Göteborgs universitets aningen försämrade position i årets ranking kan till största delen förklaras av rankingens ändrade metod. Två indikatorer inom området "Bibliotek" (tillsammans viktade 11 %) har tagits bort och ersatts med ett antal indikatorer inom områdena "Internationalisering" och "Sociala indikatorer" (viktade 10 % vardera). Göteborgs universitet hade placeringen 12 inom området bibliotek, men 20 inom "Sociala indikatorer" och 21 inom "Internationalisering".

Det är intressant att notera att Göteborgs universitet ligger betydligt bättre till på ämnesrankingarna: 3:a på HumSam och på MedVård, och 5:a på TekNat. Trots detta blir alltså den totala rankingen endast 8. Samma fenomen gäller Uppsala, Lunds och i viss mån Stockholms universitet – de har lägre totalranking än medelvärdet för ämnesrankingarna.

Tabell 2: Topp-10 i Uranks ämnesranking.

HumSam	TekNat	MedVård	Totalt
Handelshögskolan i Stockholm	Lunds universitet	Karolinska institutet	Handelshögskolan i Stockholm
Uppsala universitet	Uppsala universitet	Lunds universitet	Karolinska institutet
Göteborgs universitet	Kungliga tekniska högskolan	Göteborgs universitet	Sveriges lantbruksuniversitet.
Stockholms universitet	Chalmers tekniska högskola	Uppsala universitet	Kungliga tekniska högskolan
Lunds universitet	Göteborgs universitet	Linköpings universitet	Uppsala universitet
Linköpings universitet	Luleå tekniska universitet	Umeå universitet	Chalmers tekniska högskola
Örebro universitet	Sveriges lantbruksuni.	Örebro universitet	Lunds universitet
Högskolan i Jönköping	Linköpings universitet	Växjö universitet	Göteborgs universitet
Södertörns högskola	Stockholms universitet	Malmö högskola	Stockholms universitet
Växjö universitet	Umeå universitet	Karlstad universitet	Linköpings universitet

Detta får sin förklaring när man betänker att lärosätena har olika stor del av sin verksamhet inom olika ämnesområden, i kombination med att de flesta av indikatorerna inte tar hänsyn till denna variation. De slår troligen ojämnt mellan ämnesområdena, vilket vanligen betyder att verksamhet inom HumSam får lägre absoluta värden än MedVård och TekNat. Lärosäten med stor andel av sin verksamhet inom HumSam missgynnas när totalvärdena beräknas. Det är därför inte så konstigt att lärosäten specialiserade inom teknikvetenskap och medicin kommer högt på totalranking. Det är något mer förvånande att Handelshögskolan i Stockholm lyckas behålla sin topplacering i totalranking, men det betyder förmodligen att ekonomiämnen mer liknar teknik och medicin än humaniora och övriga samhällsvetenskaper, vad gäller de indikatorer som Urank använder.

Mer information

Uranks webbplats:

<http://urank.se/ranking.html>